

- мінімальний членські внески;
- широкий спектр навчальних курсів;
- відсутність вступних контрольних заходів [2, с. 9].

Тьютори та організатори навчальних курсів, як правило, не отримують заробітної платні, а всі поточні витрати покриваються за рахунок членських внесків. Навчальні програми варіюють залежно від потреб та бажання учасників кожної окремої групи. Проте найпопулярнішими залишаються історія, іноземні мови, ремесла, музика та різноманітні форми фізичного вдосконалення (плавання, біг, танці).

Останнім часом спостерігається тенденція посилення зв'язків між місцевими відділеннями УЗВ через діяльність Національної предметної мережі (National Subject Networks), що організовує семінари та конференції для груп з усіх куточків країни на основі спільних інтересів у будь-якій галузі. Так, провідними предметними мережами є іноземні мови, майстерність інтерпретації та перекладу, мистецтво та музика, клуб мандрівників, наука і техніка, ходьба.

З'єднане Королівство входить до числа членів міжнародної асоціації університетів третього віку (AIUTA), яка була заснована у 1974 році та сьогодні налічує більш ніж 130 країн-учасниць.

Таким чином, глобальні демографічні зміни зумовлюють виникнення новітніх форм навчання орієнтованих на осіб «третього» та «четвертого» віку. Потреби у освіти більш старших груп населення – літніх людей, людей похилого віку – реалізується через Університети третього віку, що сприяє вирішенню ряду актуальних завдань: формування доброзичливого ставлення та взаєморозуміння між різними поколіннями, люди старшого віку по новому формують життєві цілі, відчувають власну корисність, незалежність, самоповагу. Впровадження подібних форм навчання дорослих студентів з урахуванням національних особливостей системи освіти та потреб дорослих слухачів сприяє гуманізації суспільства, розвитку їх активної громадянської позиції, що гармонізує в цілому входження України до європейської освітньої спільноти.

#### **Список використаних джерел**

1. Laslett P. A Fresh map of life / P. Laslett. – London: Weidenfeld, 1989. – 193 p.
2. Swindell R., Thompson J. An International Perspective of the University of the Third Age / R. Swindell, J. Thompson. – Nathan: Griffin University, 1993. – 14p.
3. University of the Third Age [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.u3a.org.uk](http://www.u3a.org.uk)

**УДК 373.31**

КОГУТИЧ Ю. Ю.  
ЛАВРЕНОВА М.В.  
Мукачівський державний університет, Україна

#### **ВИДИ ТА РОЛЬ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР НА УРОКАХ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ**

Сьогодні в Україні закладаються основи нової школи, у якій учень матиме змогу повноцінно жити, навчатися, здобувати знання, виявляти свої творчі здібності. Проблема активізації навчальної діяльності молодших школярів є однією з

найактуальніших, оскільки саме в процесі навчання відбувається розвиток особистості. За цих умов вміле використання дидактичних ігор для активізації навчальної діяльності значно збагачує навчально-виховний процес, підвищує ефективність роботи кожного вчителя.

Дидактичні ігри стали предметом особливої уваги в працях Є.Баничевої, З.Богуславської, М. Вашуленка, О. Вашуленко, Л.Венгер, Л. Виготського, Н.Гамбург, О. Декролі, Д. Ельконіна, Л. Занкова, Я. Коменського, Г.Ляпіної, А. Макаренка, М. Монтесорі, Ж. Піаже, К. Радіної, О. Савченко, В. Сухомлинського, С. Шамової, Г. Щукіної.

У педагогічному словнику поняття «дидактична гра» трактується як, метод навчання, що дає змогу формувати в учнів уміння й навички або систему уявлень і понять шляхом вправління в процесі ігрової діяльності [3].

На сучасному етапі розвитку початкової освіти дидактична гра має різний статус. У теорії навчання дидактичну гру розглядають як:

1. метод навчання (О. О. Вербицький, О. І. Коваленко);
2. метод навчання і виховання (М. Г. Стельмах);
3. прийом навчання (П. І. Абалкіна, А. В. Зоріна);
4. форма навчання (А. К. Бондаренко, К. А. Родкіна);
5. засіб навчання (О. Я. Савченко);
6. вид навчальної діяльності (Л. В. Артемова, Л. І. Божко)[2].

Дослідження цих вчених дали можливість виділити оптимальні способи використання ігрової діяльності в системі уроків [2]:

- весь урок будується як сюжетно-рольова гра;
- під час уроку як його структурний елемент;
- під час уроку кілька разів створюються ігрові ситуації.

На уроці доцільно використовувати такі дидактичні ігри, організація яких не потребує багато часу на приготування обладнання, запам'ятовування громіздких правил. Перевагу слід віддавати тим іграм, які передбачають участь у них більшості дітей класу, швидко відповідь, зосередження довірливої уваги.

Дидактичні ігри різняться між собою навчальним змістом, пізнавальною діяльністю дітей, ігровими діями та правилами, організацією та взаємовідносинами дітей, роллю вчителя і т. д.

Розглянемо кілька класифікаційних систем дидактичних ігор.

Класифікація дидактичних ігор М. В. Кларіна.

- за дидактичним завданням (ігри на повідомлення нових знань; ігри на закріплення; ігри на перевірку; ігри на повторення);
- за ступенем пізнавальної самостійності учнів (репродуктивні ігри; конструктивні ігри, творчі ігри);
- за джерелом навчальної інформації (словесні ігри; наочні ігри; практичні ігри) [2].

Класифікація К. О. Баханова. Дидактичні ігри класифіковано за двома групами: за методикою проведення (сюжетні ігри; рольові ігри; ділові ігри; імітаційні ігри; ігри-змагання; ігри-драматизації) і за дидактичною метою (актуалізуючі ігри; формуючі ігри; узагальнюючі ігри; контрольні-корекційні ігри) [2].

Класифікація дидактичних ігор О. Я. Савченко. Ігри з предметами – поширені в народній педагогіці; для них властиві сюжетні (ляльки, предмети побуту, іграшки) та безсюжетні (кулі, циліндри, пірамідки) дидактичні матеріали. Ігри з предметами розвивають пам'ять, логічне мислення, сприяють розвитку процесів мислення (аналізу, синтезу, розподілу).

Настільно-друковані ігри – передбачають дії із зображенням предметів (лото, доміно, пазли і т.д.), зорієнтовані на розвиток уяви, систематизацію знань, розвивають розумові процеси та операції, просторову орієнтацію, кмітливість, увагу, формують уміння.

Словесні ігри – найскладніші, спрямовані на розвиток мовлення, розширення словникового запасу, розвивають самостійність мислення [1].

У останні роки з розвитком комп'ютерних технологій з'явився новий тип дидактичних ігор – комп'ютерні ігри. Ці ігри поєднують у собі аудіовізуальну інформацію та дидактичні завдання.

Ось невеликий перелік ігор, які вчителі початкових класів можуть проводити на уроках літературного читання, української мови, математики та природознавства: «Ланцюжок», «Букви втекли», «Скільки крапок – стільки букв», «Збери слово або речення», «Вийди на поріг, назви слово», «Розрізняйте звуки», «Допоможемо казковим героям», «Живі звуки», «Витівки Помилки», «Складовий аукціон», «Складіть нове слово», «З'єднайте слово з картинкою».

Отже, сучасний навчально-виховний процес у початковій школі не можливо уявити без дидактичних ігор. Дидактичні ігри різноманітні, поєднують у собі різні видові риси. Видовий склад дидактичних ігор дуже багатий. За підрахунками вчених педагогів, що досліджують дидактичні ігри як складне педагогічне явище, на сьогодні відомо їх понад 500 видів.

#### **Список використаних джерел**

1. Дидактичні ігри та інтелектуальні ігри на уроках української мови 2 – 4 класи // упоряд. Савчук Л. М. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – с.243.
2. Місце дидактичної гри на уроках у початкових класах / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ped-kopilka.com.ua/uchiteljam-predmetnikam/matematika/igrovaja-dejatelnost-na-urokah-matematiki.html>
3. Український педагогічний словник / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ex.ua/8949915>, вільний. – Заголовок з екрану.

УДК 378.1

КОМАРНИЦЬКА А.В.  
ТОВКАНЕЦЬ Г.В.  
Мукачівський державний університет, Україна

### **ВПЛИВ СЛУХАЦЬКОЇ МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ**

Музична творчість в цілому і спів зокрема, сприяє зародженню і розвитку естетичних смаків, почуттів. Завдяки музиці дитина пізнає закони людяності, відбувається становлення моральних позицій. Шлях такого розвитку лежить в залученні дитини до активної музичної діяльності. За умови, коли рух мелодії і



# МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: [www.msu.edu.ua](http://www.msu.edu.ua)

E-mail: [info@msu.edu.ua](mailto:info@msu.edu.ua), [pr@mail.msu.edu.ua](mailto:pr@mail.msu.edu.ua)

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>